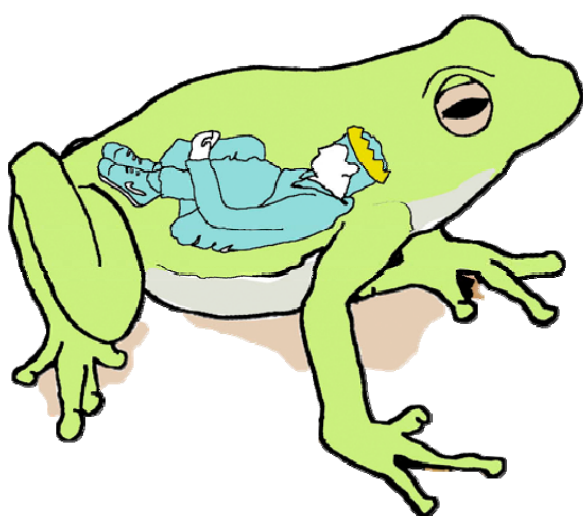

5

*Dinàmiques per
treballar
l'amor romàntic
i la violència*

Dinàmiques per treballar l'amor romàntic i la violència dins la parella

L'amor romàntic és un concepte fonamental de l'imaginari d'Occident basat en diferents creences/mites que pauten formes de percebre i actuar dins les relacions de parella i que normalment estan dividits per gènere. D'aquesta forma es creen múltiples estereotips segons els quals "homes" i "dones" tendeixen de forma reiterada a actuar d'una determinada manera davant situacions com el compromís, el sexe, la maternitat/paternitat, el casament, etc. entre moltes altres.

En aquest sentit, podem afirmar que el procés de socialització marca les pautes de comportament d'uns i altres. La interiorització dels estereotips de gènere i, en aquest cas, dels mites de l'amor romàntic determina el rol que dones i homes adopten davant les relacions afectives. Generalment, el model de conducta amorosa es basa en l'estereotip d'un paper més dirigent en el cas d'ells, i més submís en el cas d'elles. Molt sovint, aquests estereotips es troben en el rerefons de la violència de gènere dins de la parella i actuen com a elements de naturalització i justificació de la situació viscuda, creant un gran silenci i sentiment de culpabilitat per part de la persona agredida.

Així doncs, fenòmens com l'eterna espera del "príncep blau" o la "mitja taronja" són perpetuadors de les situacions de desigualtat i fins i tot, de violència dins la parella. La literatura, la cançó o el cinema ens deixa frases com "no puc viure sense tu", "sense tu no sóc res", "i van ser feliços i menjaren anissos", etc. Tot plegat ens porta a l'ideal d'amor etern, únic, perfecte, predestinat, etc. que moltes vegades, afavoreix i manté una possible situació de violència dins la parella. Aquesta concepció de l'amor ha de ser desidealitzada per tal que sigui possible la construcció d'una relació saludable, on l'altre no tingui la responsabilitat absoluta sobre la nostra satisfacció vital. Parlem, doncs, d'un procés d'autoresponsabilització i equilibri de les expectatives que orientin les relacions socio-afectives en el marc de contactes enriquidors pel creixement i la experimentació; i no sota el prisma de la pressió del buit o l'essència incompleta.

Dit això, us presentem un seguit d'activitats per treballar sobre aquestes creences des de diferents perspectives, perquè tingueu la possibilitat d'incidir i treballar grupalment les causes i conseqüències de l'amor romàntic dins les relacions afectives en general, i les de parella en concret.¹

¹ Per continuar llegint sobre aquest tema: Coral Caro (2008) *Un amor a tu medida: Estereotipos y violencia en las relaciones amorosas*. [Revista de Estudios de Juventud](#), ISSN-e 0211-4364.

Dinàmiques proposades:

- 5.1 A favor/en contra**
- 5.2 El semàfor**
- 5.3 Frases d'amor**
- 5.4 Frases d'amor (societat)**
- 5.5 Role Playing**
- 5.6 Els cicles de la violència**
- 5.7 Violència a la parella**
- 5.8 Com visc la violència?**
- 5.9 Posicionament**
- 5.10 Video-fòrum**
- 5.11 Recursos visuals**

5.1 A favor/en contra

Idees/ Conceptes clau:

Models de relació; Rols masculinitat/ feminitat; Mites de l'amor romàntic; Poder/Identitat; Gelosia; Comunicació/Llibertat/Responsabilitat en la relació.

Objectius:

- ✓ Reconèixer la diversitat de tipologies de relacions afectives.
- ✓ Qüestionar el "mite de l'amor romàntic", és a dir, debatre sobre l'assumpció dels rols femenins i masculins tradicionals en les relacions de parella.
- ✓ Reflexionar sobre el paper del poder i la responsabilitat de cadascú en les relacions afectives.
- ✓ Identificar les conductes de control, sotmetiment, abús, por, etc. com a diferents manifestacions de la violència que es donen en les relacions afectives i que poden aparèixer a l'adolescència, amb les primeres parelles.

Desenvolupament:

Aquesta dinàmica consisteix en treballar diferents enunciats relacionats amb formes de desenvolupar-se dins les relacions socio-afectives i situacions de violència de gènere. Es llegeixen diversos enunciats fent que els participants es situïn físicament en diferents espais de l'aula segons estiguin a favor o en contra de l'afirmació (hi ha diferents possibilitats: tancar els ulls, fer-ho en rotllana, filera, etc.).

Després, es discuteix el perquè de la seva opció amb la finalitat que es desenvolupen els arguments que sustenten/rebutgen les diferents controvèrsies.

Els temps necessari per a la realització de la dinàmica depèn de la participació del grup, però aproximadament uns 50 minuts doncs la finalitat del taller és que els/les joves reflexionin sobre les qüestions plantejades, que incidiran sobre les diverses manifestacions de violència en la parella i la seva actitud i posicionament individual (i també grupal) respecte les mateixes.

Criteris d'anàlisi:

Aquesta dinàmica ens permet treballar sobre els diversos mites que envolten l'amor romàntic per tal d'analitzar-los tenint en compte les seves conseqüències directes a nivell d'interacció dins la parella. Per exemple, el normalitzar les relacions sexuals sense ganes dins de la parella com a un "compromís" pot portar a un sentiment d'apatia sexual individualitzada i conseqüentment, sentiments de tristesa, malestar o angoixa. D'altra forma idealitzar l'amor i la mitja taronja pot tenir com a conseqüència la creació de vincles de dependència i la "minimització" de violències i faltes de respecte greus.

Frases per treballar

- ✘ Tothom té la seva mitja taronja.
- ✘ En una relació de parella sempre hi ha un que fa el paper d'home i un altre de dona.
- ✘ El noi sempre ha de fer el primer pas en la relació.
- ✘ Per amor deixaria alguna cosa important.
- ✘ Si l'altra persona m'estima sabrà el què em passa sense haver-m'ho de preguntar.
- ✘ Si sento gelosia en la meva relació de parella és que estimo veritablement a l'altra persona.
- ✘ Tolero els insults de la meva parella o amics perquè té/tenen un mal dia.
- ✘ En les meves relacions de parella prefereixo tenir la última paraula.
- ✘ Si a la meva parella no li agrada alguna de les peces de roba que tinc, no me la poso.
- ✘ Les relacions afectives són només les de parella.
- ✘ És normal deixar de veure els amics i les amigues que tenim quan surts amb algú.
- ✘ El patiment forma part sempre de les relacions amoroses.
- ✘ No m'importa que la meva parella hagi sortit amb molts/tes abans que jo.
- ✘ Si estic veritablement enamorat/da no em pot agradar ningú més. Si això em passa és que no estimo de veritat a la meva parella.
- ✘ No tinc en compte els insults de la meva parella si es dóna el cas que té algun problema: està passant una mala època, està nerviós/a.
- ✘ Quan una persona s'enamora, la raó no hi pot intervenir.
- ✘ Accepto mantenir relacions sexuals amb la meva parella encara que no en tingui ganes.
- ✘ Mantinc relacions sexuals sense preservatiu si l'altra persona m'ho demana.
- ✘ Si abans dels divuit anys no has tingut relacions sexuals, és que tens algun problema.
- ✘ No es pot preveure quan ni com es mantindran relacions sexuals.
- ✘ El millor de les relacions sexuals és l'aventura, la imprevisió.
- ✘ L'amor és una qüestió de química o com una mena de raig que et travessa i no pots fer-hi res.

5.2 El semàfor

Idees/ Conceptes clau:

Violència; Agressió verbal, física i psicològica; Actituds agressives; Relacions socials.

Objectius:

- ✓ Conèixer els diferents posicionaments del grup.
- ✓ Reflexionar sobre els diferents graus d'afectació de la violència mitjançant les frases.
- ✓ Potenciar la participació i el diàleg.

Desenvolupament:

Es tracta d'una activitat de reflexió, on es vol que s'opini sobre un seguit de frases. Tenint en compte que els colors signifiquen el següent:

Vermell: inacceptable

Taronja: alerta

Verd: acceptable

Cal dividir als/les joves en grups de 5 o 6 per l'espai. Tot seguit es reparteixen les frases que hauran de valorar amb el grup per poder-les col·locar al semàfor i després compartir-ho amb la resta dels grups (tots junts). La temàtica de les frases és la violència.

Frases per treballar

- ✘ Et fa realitzar actes sexuals que no t'agraden.
- ✘ Després d'haver-te agredit et demana que l'ajudis a canviar.
- ✘ No li agrada que surtis amb les teves amistats, perquè amb ell/a ja en tens prou.
- ✘ T'ha ridiculitzat i després t'ha dit que era broma, que tot t'ho prens malament.
- ✘ Disposa dels teus diners o de les teves coses sense que tu ho sàpigues.
- ✘ T'has assabentat que la teva parella ha explicat de forma burleta coses de la vostra intimitat.
- ✘ Mai té un moment per escoltar-te i parlar, sempre té altres coses més importants per fer.
- ✘ Et manca el respecte perquè va molt estressat/da.
- ✘ T'intenta convèncer que no dediquis tant de temps a estudiar ja que no passeu prou estones junts.
- ✘ Et dona missatges contradictoris. Per exemple: avui t'estimo molt i l'endemà passo de tu.
- ✘ Quan sortiu de festa, coqueteja amb altres persones de forma oberta o encoberta.
- ✘ Et posa trampes per veure si l'enganyes, per comprovar si menteixes, si l'estimes, etc.
- ✘ Quan s'enfada "mata" amb el silenci, et nega la paraula.
- ✘ Pretén que endevinis tot el que li succeeix, sense comunicar-te res.
- ✘ Et deixa plantat/da sense explicar ni aclarir els motius de la seva reacció.
- ✘ Cadascú continua mantenint relació amb les seves amistats.
- ✘ Teniu en compte el desig sexual de l'altra persona.
- ✘ Cadascú assumeix la responsabilitat de les coses que fa i de les conseqüències que això comporta.
- ✘ Sents que pots demanar el que necessites i acceptes que l'altre t'ho vulgui donar o no.
- ✘ Es fa la víctima en públic, dient que tot ho decideixes tu, que es fa el que tu vols, etc.
- ✘ Es presenta de sobte en activitats o llocs on voldries anar sol/a.
- ✘ Mira els teus missatges de mòbil o et revisa la cartera.
- ✘ Tergiversa les paraules o fets en contra teva.
- ✘ T'ha amenaçat dient que algun dia et caurà una bufetada.
- ✘ Quan discutiu, de vegades et dona empentes i t'insulta.
- ✘ Li agrada que et vesteixis al seu gust.
- ✘ Després d'humiliar-te en públic et demana disculpes, et diu que no tornarà a passar i et fa un regal.
- ✘ A l'hora de prendre decisions conjuntes dediqueu un temps a parlar i negociar els punts de vista.
- ✘ No escolta el que penses perquè tu no tens el mateix nivell de formació que ell/a.
- ✘ Et truca nou o deu vegades cada dia al mòbil perquè necessita sentir la teva veu.

5.3 Frases d'amor

Idees/ Conceptes clau:

Mites; Amor romàntic/sexe per sexe; Masturbació; Noia complicada/ noi simple.

Objectius:

- ✓ Definir què és amor
- ✓ Reconèixer els diferents ideals i mites sobre l'amor
- ✓ Debatre sobre la veracitat dels mateixos
- ✓ Pensar noves formes de relació socio-afectiva

Desenvolupament:

Es demana als participants que escriguin una frase sobre l'autoconcepte d'amor (Què és per a tu l'amor? Com el definiries?). A continuació obrirem l'espai per debatre-la en grup.

Un cop finalitzada aquesta part presentem les "Frases sobre l'amor" i s'ha de respondre marcant-les si hi estàs d'acord (A) o en desacord (D).

- ✘ Perquè un amor sigui complet hi ha d'haver passió, intimitat i compromís. (A/D)
- ✘ Quan una persona estima, es torna gelosa. (A/D)
- ✘ Tots/es tenim la nostra mitja taronja. (A/D)
- ✘ Quan una persona està enamorada, sempre vol estar amb la parella. (A/D)
- ✘ Si no trobem el nostre amor, ens sentirem sempre incomplets/es. (A/D)
- ✘ Quan una persona estima, ha de "sacrificar" moltes coses. (A/D)
- ✘ Si estimes a algú, l'has de saber sempre perdonar. (A/D)
- ✘ L'amor és el més important a la vida de les persones. (A/D)
- ✘ Mai s'estima tant com al primer amor. (A/D)
- ✘ A la parella, cadascú té la seva funció, com a dona i com a home. (A/D)

5.4 Frases d'amor (societat)

Idees/ Conceptes clau:

Mites; Amor romàntic/sexe per sexe; Masturbació; Noia complicada/noi simple.

Objectius:

- ✓ Reconèixer com apareixen els mites de l'amor als mitjans de comunicació, la cultura, etc. i com es transmeten a la societat.

Desenvolupament:

En grups de tres persones s'escolliran pel·lícules, cançons, llibres, etc. on s'han transmès alguns mites sobre l'amor. Posar-ho en comú amb el grup.

	Pel·lícules	Cançons	Llibres	Altres (Mitjans de comunicació, etc.)
Mites				

Criteris d'avaluació:

Les nombroses formes en què l'amor ha estat associat a relacions socio-afectives conflictives o inclús violentes des d'àmbits com la publicitat, la moral o la literatura té contundents conseqüències que són les que s'intenten abordar des d'aquesta activitat. És important que el/la dinamitzadora desenvolupi el paper de mediador/a dins la dinàmica per tal que qüestions com la gelosia, el control i l'assetjament no quedin naturalitzades com a "rituals" dins les relacions. La proposta en positiu, la possibilitat de tenir relacions saludables i que contemplin un amor intens però, àmpliament basat en el consens, resulta més efectiu que el rebutjar o criticar directament certes formes de relació sense donar-hi cap proposta.

5.5 Role Playing

Idees/ Conceptes clau:

Violència; Agressió verbal, física i psicològica; Actituds agressives; Relacions socials; Models de relació; Rols masculinitat/ feminitat; Mites de l'amor romàntic; Poder/Identitat; Gelosia; Comunicació/Llibertat/Responsabilitat en la relació.

Objectius:

- ✓ Reconèixer la diversitat de tipologies de relacions afectives.
- ✓ Reconèixer els diferents ideals i mites sobre l'amor.
- ✓ Debatre sobre la veracitat dels mateixos.
- ✓ Analitzar situacions quotidianes on es desenvolupen aquests mites.
- ✓ Reflexionar sobre el paper del poder i la responsabilitat de cadascú en les relacions afectives.
- ✓ Identificar les conductes de control, sotmetiment, abús, por, etc. com a diferents manifestacions de la violència que es donen en les relacions afectives i que poden aparèixer a l'adolescència, amb les primeres parelles.

Desenvolupament:

Aquesta dinàmica consisteix en escenificar diferents relacions socio-afectives en les quals es desenvolupen mites de l'amor romàntic i algunes situacions de violència de gènere.

En la dinàmica els/les participants improvisen diferents escenes i a partir d'aquestes es genera el debat i s'analitzen qüestions entre els diferents grups. Al final es tornen a improvisar les escenes, canviant aquests mites i realitzant-les de manera que les relacions es desenvolupin de forma "sana".

Algunes preguntes que poden ajudar a desenvolupar el role playing són:

- Creus que aquestes situacions són versemblants? Que es donen en la realitat?
- Quines qüestions no desitjables es desenvolupen?
- Quins mites sobre l'amor romàntic que hem analitzat es desenvolupen en cada una de les escenes?
- Realitza l'escena segons una situació que per tu seria desitjable.
- Creus que és una situació allunyada del teu entorn?
- Què passa en la situació?
- Quin és el conflicte que s'esdevé?
- Com es resol la situació? Podem pensar altres formes de resoldre la situació?
- Com ens sentim si ens passa ?

Tot seguit s'inclouen algunes de les escenes que es treballen en la dinàmica:

Escena 1: En una discoteca o bar. Tres persones.

P1- Parella P2. T'has trobat a un antic amic/ga al bar on has anat amb la teva parella. Vas a parlar-hi animadament, deixant la teva parella un moment sol/a però tornes amb ell/a al cap d'una estona.

P2- Parella P1. Ets extremadament gelós/a. No pots suportar que la teva parella miri a ningú altre. Heu anat a un bar i ell/a s'ha trobat una amic/ga. Quan torna li has de fer notar que no t'ha agradat gens que parlés amb ell/a.

P3- Amic/ga de P1. Estàs ballant en un bar i et trobes amb un antic amic/ga. Et fa molta il·lusió retrobar-lo i comenceu a xerrar de vells records. Al cap d'una estona tornes amb la colla amb qui estaves.

Temes

- ✘ Diferenciar la gelosia per amor de la gelosia per conflictes (per exemple en el cas de banyes).
- ✘ Provocar gelosia intencionadament pot ser considerat una situació d'abús.
- ✘ Parella com a propietat privada.
- ✘ La gelosia és un sentiment humà que viu tothom en algun moment de la seva vida, per diferents causes.
- ✘ La gelosia té a veure amb l'altre o amb les inseguretats i conflictes d'un/a mateix/a?.
- ✘ Importància dels pactes en la relació.

Escena 2: Sopar d'amics, dues parelles.

P1- Parella P2. Ets extremadament gelós/a. No pots suportar que la teva parella miri a ningú, durant el sopar li has de fer entendre dissimuladament. Fins i tot acabes emportant-te-la a un costat de l'escenari i l'esbronques.

P2- Parella P1. Estàs enamoradíssim/a de la teva parella, tota l'estona l'elogies i la deixes com un/a rei/na (tens pensat de demanar-li de viure junts). T'ho passes molt bé, ets molt amic/ga de tots!

P3- Parella P4. T'estimes desmesuradament la teva parella. Vas una mica borratxa/o. Vols fer-li petons tota l'estona. Vas força de llest/a i penses que la teva parella ho és poc.

P4- Parella P3. Estàs convençut/da que la parella del teu amic/ga la maltracta. Tota l'estona intentes parlar amb ell/a i sense adonar-te'n menysprea força la teva parella.

Temes

- ✘ Formes de violència (física, psicològica, etc.). Identificació.
- ✘ Tolerància amb les formes de violència.
- ✘ Aclarir que les faltes de respecte inclouen violència de diferents tipus: insults, crits, cops, ... o tot allò que ens molesta i ens humilia.

Escena 3: Una parella. Hi ha una discussió. Esteu sols.

P1- Parella P2. T'estimes molt la teva parella i tens por de perdre-la. Saps que està enfadat/da perquè l'altre dia vas sortir amb les teves amigues, però ets tu qui té la raó, tot i així tens molta por de perdre'l/-la i l'estimes tant i ell/a és tant tossut i et convenç tant fàcilment que a l'inici et discuteixes però acabes cedint.

P2- Parella P1. T'estimes molt la teva parella, però tens por de perdre'l/-la, ets molt gelós/a i estàs enfadat ja no saps ni perquè...ah sí, perquè va sortir amb les amigues dissabte quan volies que es quedés amb tu. Per què no reconeix que es porta malament amb tu? Ja no saps com fer-ho per treure't aquest dolor de sobre, estàs molt enfadat/da! Això no pot seguir així, no pot ser que dugui les rendes de la relació.

Temes

- ✘ Demostració i prova de l'amor.
- ✘ Formatgets: parcel·les de cadascú com a individu.
- ✘ Perill de l'aïllament i d'eliminar les nostres parcel·les.
- ✘ Una única persona no cobreix totes les necessitats.
- ✘ Importància- Qüestió personal.

Escena 4: A casa. Una parella, P1 arriba de la feina i P2 està per sortir al cinema.

P1- Parella de P2. Has tingut un mal dia a la feina, t'ha caigut una "bronca" del/la cap. Només tens ganes d'arribar a casa, estar amb la parella mirant una pel·lícula. Has comprat sopar pels dos de camí, aquella pasta fresca que tant li agrada. Quan arribes et trobes que ell/a està a punt de sortir amb les seves amistats. Tu no li dius què et passa, perquè ell/a ja ho hauria de veure, que amb el que et coneix, que no veu quina cara fas!

P2- Parella de P1. Avui has quedat amb les teves amistats per anar al cinema a veure una pel·lícula del Woody Allen que tens moltes ganes de veure. Quan la teva parella arriba a casa ja estàs a punt de sortir i li dius que per què no s'apunta.

Temes

- ✘ Comunicació (ex. paper del diàleg).
- ✘ Negociació (ex. capacitat de cedir).
- ✘ Espai personal i la parcel·la de poder de cadascú.
- ✘ Sacrifici.
- ✘ Propis interessos on queden?
- ✘ Responsabilitat personal en el que passa.
- ✘ Mecanisme de control sense control actiu de l'altre.

Escena 5: Parada de l'autobús. P1 torna de les festes del poble.

P1- Parella P2. Estàs tornant amb autobús de les festes majors del teu poble. T'ho has passat d'allò més bé i tens moltes ganes d'explicar-li a la teva parella, que t'està esperant a la parada de l'autobús. Us trobeu...

P2- Parella P1. La teva parella ha estat a les festes majors del seu poble i l'estàs esperant a la parada d'autobús. Estàs enfadat/da perquè et va trucar l'altre dia un amic dient-te que havia vist a P1 enrotllant-se amb un altre. Vols que t'ho digui sense haver-li de dir tu.

Temes

- ✘ Diferenciar la gelosia per amor de la gelosia per conflictes (per exemple en el cas de banyes).
- ✘ Provocar gelosia intencionadament pot ser considerat una situació d'abús.
- ✘ Parella com a propietat privada.
- ✘ La gelosia és un sentiment humà que vivim tots en algun moment de la nostra vida, per diferents causes.
- ✘ La gelosia té a veure amb l'altre o amb les inseguretats i conflictes d'un mateix?
- ✘ Importància dels pactes en la relació.

Escena 6: En un bar fent un cafè una parella.

P1- Parella P2. P2 vol saber sovint on estàs i amb qui, i t'envia bastants missatges. A l'inici t'ho prenies com una mostra d'interès, però ara, a vegades, et molesta i tens la sensació que et vol controlar. Has quedat amb P2 per parlar-ne, necessites dir-li.

P2- Parella P1. T'agrada saber on està la teva parella i amb qui, per això la truques i li envies missatges sovint. Heu quedat per fer un cafè i parlar. Penses que ell/a té ganes de parlar d'això. No t'agrada parlar-ne i tampoc n'hi ha per tant, a més també ho fas perquè t'agrada sentir la seva veu.

Temes

- ✘ Comunicació (ex. paper del diàleg)
- ✘ Negociació (ex. capacitat de cedir)
- ✘ Espai personal i la parcel·la de poder de cadascú.
- ✘ Sacrifici.
- ✘ Propis interessos on queden?
- ✘ Responsabilitat personal en el que passa.
- ✘ Mecanisme de control sense control actiu de l'altre.
- ✘ Demanar a l'altre el que necessitem o dir com ens sentim.

5.6 Els cicles de la violència

Idees/ Conceptes clau:

Maltractament; Estereotips; Desigualtat; Poder/ Patriarcat; Submissió/ Indefensió apresa.

Objectius:

- ✓ Reconèixer i desmuntar les frases legitimadores de les violències.
- ✓ Comprendre i situar-nos en els cicles de les violències.

Desenvolupament:

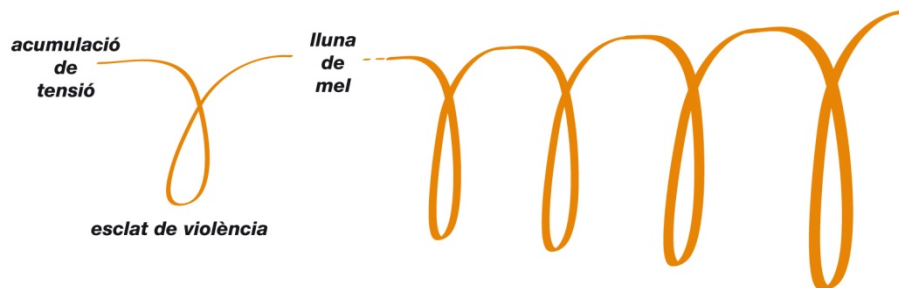
1ª part : es llegeix a classe aquest llistat de frases legitimadores de la violència:

- ✘ Els casos de violència són escassos.
- ✘ La violència és producte d'un malaltia mental.
- ✘ Les agressions a les dones es donen en les classes socials baixes.
- ✘ A les dones que ho aguanten, els hi ha d'agradar, altrament no ho suportarien.
- ✘ Les víctimes s'ho busquen, fan alguna cosa per a provocar-ho.
- ✘ La imposició del baró en la sexualitat és un deure dins de la parella.
- ✘ L'abús sexual i les violacions ocorren en llocs perillosos i obscurs i l'atacant és un desconegut.
- ✘ El maltractament emocional no és tan greu com la violència física.
- ✘ En una parella no existeix la violació.
- ✘ Està justificat pegar a algú que ens ofèn.
- ✘ Per a una bona relació de parella pot ser desitjable que la dona sigui de vegades submissa.
- ✘ La dona que sembla un poc dèbil és més atractiva.
- ✘ Els homes no han de plorar.
- ✘ Quan una dona és agredida per l'home alguna cosa haurà fet per a provocar-lo.
- ✘ Si una dona maltractada no abandona el seu company serà perquè no li desagrada la situació, és un poc masoquista.
- ✘ Actualment hi ha igualtat: la dona no està discriminada, ni controlada ni sotmesa.
- ✘ Si aguanta l'abús és perquè vol.
- ✘ La violència cap a les dones és un problema privat, de cada parella. No ens hi hem de posar.
- ✘ L'agressió a la dona és molt minoritària, són els mitjans de comunicació els que ho exagereu.
- ✘ Circumstàncies externes com l'alcohol, l'excés de treball o l'atur, la gelosia..., són les que motiven la violència cap a la dona.
- ✘ Les agressions són dutes a terme en ambients marginals.
- ✘ Els maltractadors estan bojos i mentalment desequilibrats.

Ara s'han de respondre a les següents preguntes:

- ✓ Quines d'aquestes creences creieu que són certes? Argumenteu-ho.
- ✓ Quines penseu que són excuses? Escriviu al costat per què considereu que són equivocades.

2° part: Aprofitant el que surt al debat s'ha de iniciar l'explicació de l'espiral de la violència. La violència de gènere és cíclica i consta de quatre fases: acumulació de tensió (estat d'agressivitat latent), esclat de violència (agressió), lluna de mel (penediment i afecte). El següent esquema reflecteix els moments esmentats.²

Materials:

Per comentar exemples es pot visualitzar el vídeo "Por ti cambio" de la sèrie televisiva " Física o química", on un dels personatges (Gorka) demana perdó a l'altra (Ruth).

<http://www.youtube.com/watch?v=Fkb-qJxa7Jc>

<http://www.youtube.com/watch?v=-xrfhaNyGgg&feature=relmfu>

Continuant amb l'escena del vídeo, caldrà situar la seva relació d'acord amb les quatre fases esmentades.

- ✓ Per què és difícil sortir d'una situació de maltractament?
- ✓ Per què no pot sortir Ruth de la situació de maltractament amb Gorka (Física o Química)?
- ✓ T'hi reconeixes en alguns dels personatges del vídeo?
- ✓ Seríeu capaços de crear una escena alternativa on es facin les coses d'una altra manera?

Criteris d'anàlisi:

Sovint els participants pensen que avui hi ha igualtat entre els homes i les dones i, per això, la dona és lliure d'aguantar una situació de violència, consegüentment, si ho

² Gabriel Chancel; Andrea Calsamiglia i Maria Mena; (2010) "Reculls 6. Programa de prevenció de violència de gènere a la Universitat: Qüestió de gènere: Parlem-ne!". Ed. Artyplans. Pàg.21. ISBN-13:978-84-693-5961-7.

suporta és perquè és dèbil de caràcter o perquè li agrada. És important treballar els estereotips que existeixen al voltant de la figura tant de l'agressor/a com de l'agredit/da com un pas necessari a l'hora de prevenir la violència de gènere. Junt amb aquesta activitat es pot treballar la dinàmica del semàfor.

5.7 Violència a la parella

Idees/ Conceptes clau:

Agressió/ Violència; Masclisme; límits.

Objectius:

- ✓ Treballar els conceptes d'agressió i violència.
- ✓ Identificar les diverses manifestacions dels mateixos en les relacions de parella.

Desenvolupament:

Un/a tallerista escriurà a la pissarra les paraules agressió i violència i demanarà al grup que digui què és el que creuen que són aquests conceptes i el que impliquen, tot intentant portar el debat a l'àmbit de parella.

La definició d'aquests conceptes es realitzarà a partir de les idees, conductes i manifestacions que descriguin el mateix grup.

La temporització depèn de la participació del grup. Aproximadament uns 40 minuts perquè doni temps a l'explicació d'alguns dels conceptes o idees que poden arribar a sortir a la dinàmica i, en tot cas, per una mica de debat.

Criteris d'anàlisi:

El/la dinamitzador/a podrà treballar amb aquesta activitat tots els tipus de violència i agressió que es poden donar a les relacions passant per la física, psíquica, social, sexual, econòmica, etc. Tenint en compte que acostumen a donar-se intercalades entre sí i de diverses formes.

5.8 Com visc la violència?

Idees/ Conceptes clau:

Violències; Desigualtat /Poder; Agressió; Gestió de les emocions; factors de la violència: desigualtat i poder; gravetat i temporalitat de les situacions de violència; Els sentiments de l'agressor/a i de l'agredit/da.

Objectius:

- ✓ Identificar situacions i tipus de violència
- ✓ Reconèixer les emocions i la seva gestió
- ✓ Conèixer alternatives sobre la resolució de conflictes

Desenvolupament:

Cadascú escriu en un paper una situació de violència que hagi viscut (com a agressor/a, agredit/da o espectador/a). El/la tallerista les va llegint en veu alta i anotant a la pissarra aquells aspectes destacats (tipus, motius, entre qui es donen, etc.) i es comenta amb el grup.

En una segona part se'ls demana que omplin dues columnes (es fa en comú a la pissarra):

	Què aconseguim, per a què ens serveix	Com ens sentim
Com a agressors/es		
Com a agredits/des		
Com a observadors/es		

A partir d'aquí es parla de què fem amb les nostres emocions, com les gestionem. Seguidament s'analitzen quines altres alternatives hi ha davant aquestes emocions i la resolució de conflictes.

Criteris d'anàlisi:

El/la dinamitzador/a podrà treballar amb aquesta activitat tots els tipus de violència i agressió que es poden donar a les relacions passant per la física, psíquica, social, sexual, econòmica, etc. Així com les diverses manifestacions que aquestes tenen dins l'espai introspectiu de la persona, les diferents sensibilitats i diverses formes d'afrontament de la situació.

5.9 Posicionament vers la violència en la parella

Idees/ Conceptes clau:

Violències; Agressió; Gestió de les emocions; gravetat i temporalitat de les situacions de violència; Els sentiments de l'agressor/a i de l'agredit/da; Mites de l'amor romàntic; Poder/Identitat; Gelosia; Comunicació/Llibertat/Responsabilitat en la relació.

Objectius:

- ✓ Identificar situacions i tipus de violència
- ✓ Reconèixer les emocions i la seva gestió
- ✓ Aconseguir un posicionament personal enfront el fenomen de la violència en la parella.
- ✓ Potenciar les relacions afectives lliures i igualitàries.

Desenvolupament:

Els/les talleristes entregaran als diferents grups unes cartolines que contenen breus històries de parella on es manifesten o es deixen entreveure situacions d'abús o violència i es demanarà que cada grup continuï o finalitzi com vulgui, la història que li ha tocat.

Per realitzar aquesta dinàmica es dividirà el grup en grups mixtes més petits, de 3 o 4 persones, perquè es puguin consensuar les postures dels diferents membres. El temps depèn de la participació del grup, però aproximadament uns 50 minuts doncs la finalitat del taller és que els participants adoptin una postura envers les històries proposades (postura conjunta del grup).

Aquestes breus històries proposades a continuació es poden treballar també amb role playing:

Et quedes amb mi?

Portes dos mesos preparant una festa amb la teva colla, et fa molta il·lusió i hi has posat moltes hores i ganes: Però dos dies abans de la festa, la teva parella et planteja un pla "B" molt atractiu, que consisteix en passar la nit junts.

Qui era al telèfon?

X i Y són parella i estant passant la tarda amb col·legues. A X no paren d'arribar-li missatges i de riure's i Y l'observa. Quan la gent marxa, X surt per acomiadar-se, deixant el mòbil a la taula. Y l'agafa i llegeix alguns dels missatges...

Puges a veure una peli?

X i Y estan sortint des de fa sols una setmana. Abans tenien una relació d'amistat, però encara els falta per conèixer-se i tenir confiança. Després de passar la tarda al carrer, arriben davant de la casa de X.

-Puges a veure una peli?,- li pregunta X a Y. Y accepta, i mentre la miren s'agafen de la mà i es fan alguna carícia. A mitja peli, X s'estira a sobre de Y i li *força* mà. Y sent què no es el que volia, però tampoc no sap si vol tallar-ho i com parar-ho.

Encara no has fet RES??

En Manel surt amb la Clara des de fa dues setmanes. La Clara tenia fama de ser la noia més promíscua de la classe: ja va tenir parella, i tots saben que té experiència i gaudeix amb el sexe. En Manel és molt poc experimentat per ara. Després d'una cita en què van al cinema, en Manel es troba amb els seus amics de classe que li pregunten con ha anat la cita. Al explicar-los que va anar només al cine, li comencen a fer burla i a posar-li pressió perquè "ataqui" d'una vegada.

Et calles??

X i Y porten uns mesos sortint. Avui s'han discutit i el tema ha anat pujant de to, en mig dels nervis Y ha donat una empenta a X que gairebé ha caigut a terra.

T'ha agradat?

Quan X té relacions físiques (petons, tocaments, fer l'amor...) amb Y, no acaba de sentir-se còmode/a, encara que no acabi d'entendre per què. A vegades Y li ha preguntat si li havia agradat el que havien fet, però X li diu que sí perquè li fa molta vergonya plantejar-li el que sent i té por que Y s'ho prengui malament o que no l'entengui.

M'has enganyat!

X i Y són parella. X se'n va a les festes majors del seu poble, i Y rep una trucada d'un amic seu que assegura que va veure a X enrotllant-se amb una persona del poble. El dia que X torna, Y l'espera impacient i amb angoixa a l'estació d'autobús...

Canvia't la samarreta

Just abans de sortir cap a una festa, X i Y que són parella, es posen a discutir per la roba. X exigeix a Y que es tregui la samarreta que porta i se'n posi una altra.

Què et passa?

X i Y són parella des de fa sis mesos. X no expressa ni parla mai del que pensa o desitja, però pretén que Y "endevisi" allò que sent i pensa i que actuï satisfactòriament. Y en comença a estar una mica cansat/da...

Avui fem això

X i Y són parella. Y sempre decideix les coses pel seu compte, fins i tot coses que involucren a X. En part, X admira la capacitat d' Y de decidir i la seva autonomia, però al mateix temps se sent poc valorat/da i tingut/da en compte.

No m'agraden les teves amistats

X té una parella a la que no li agraden massa les seves amistats, sovint li diu que són massa allò o massa això. A vegades, quan X queda amb la seva colla se sent malament. Y no li pregunta mai com ha anat i per suposat, no vol sortir amb ells/elles. A vegades, X deixa de quedar amb les seves amistats perquè no vol sentir-se malament, però ja en comença a estar una mica tip/a...

On estàs??

X i Y surten des de fa 2 mesos. Y vol saber sovint on està X i amb qui, i li envia bastants missatges. A l'inici X s'ho prenia com una mostra d'interès per part d' Y, però ara, a vegades, li molesta i té la sensació que Y l'intenta controlar.

5.10 Video-fòrum: “La mujer, cosa de hombres”

Idees/ conceptes clau:

Violència; Desigualtat /Poder; Patriarcat; Agressió; Masclisme; estereotips; límits; Submissió/ Indefensió; maltractament; sexisme; Comunicació/Libertat; Agressió verbal, física i psicològica.

Objectius:

- ✓ Aproximar-se a les situacions i sentiments que envolten una persona que viu sota violència de gènere.
- ✓ Identificar possibles sortides a situacions extremes i/o problemàtiques que minimitzen els danys cap a la víctima.
- ✓ Crear un espai on les persones puguin compartir les seves experiències properes vers el tema.
- ✓ Analitzar situacions quotidianes on es desenvolupen aquests mites.

Desenvolupament:

(http://www.dailymotion.com/video/xskxqe_277-la-mujer-cosa-de-hombres_news#from=embediframe)

Es visualitza un fragment del documental “La mujer, cosa de hombres” realitzat per Isabel Coixet. En aquest es fa una revisió del paper de la dona en la societat espanyola en els últims 50 anys, a través de la publicitat. Apareixen diversitat d’anuncis sexistes intercalats amb notícies sobre violència de gènere als nostres telediaris.

Després de visualitzar el documental es poden formar grups petits que acostumen a augmentar la participació. Cadascun tindrà un dilema relacionat amb la violència de gènere:

Dilema 1:

Na Júlia i en Marc són amics vostres de l' institut. Es van conèixer a la ESO i avui tenen dues nenes petites de 3 i 5 anys. Tot i ser molt amics ja fa uns anys us vareu distanciar per qüestions de feina i falta de temps. La setmana passada la Júlia us va trucar i vareu quedar al bar de al costat de casa. Comença a plorar i us explica que en Marc la maltracta, la violència va anar creixent amb els anys i ella no va dir res per vergonya, però des de fa dos anys les pallisses son cada cop més constants. Et planteja que l'ha intentat deixar però aquest ha amenaçat en matar-la a ella i a les nenes si marxa o el denuncia.

Què feu? Dóna cinc idees per afrontar la situació ja sigui immediatament o a llarg termini.

Dilema 2:

La Mariona és la teva amiga i estudiem juntes a la universitat. Últimament està molt callada i no us trobeu gaire però avui a la nit heu quedat per sortir juntes amb el grup d'amigues.

Quan arribeu al bar es presenta amb la seva parella el qual no t'agrada massa. Balleu una mica i la nit va passant fins que la Mariona es troba amb un cambrer amic seu i comencen a parlar. En Joan comença a posar-se nerviós, va cap a ella i li pregunta si poden sortir cap a fora, tu et preocupes i vas al darrere. Des de la porta observes que discuteixen i en Joan va pressionant-la contra la paret fins que la colpeja. Decideixes intervenir-hi l'apartes amb una empenta i comences a cridar-li, però llavors la Mariona t'aparta a un costat i et suplica que marxis dient que "Tu no ho entens".

Què feu? Dóna cinc idees per afrontar la situació ja sigui immediatament o a llarg termini.

Criteris d'anàlisi:

La directora del vídeo comenta del seu treball: *"Yo crecí viendo spots como el de Soberano, que es cosa de hombres, por la televisión, y cuando me propusieron este proyecto me vino a la cabeza otro, de Fundador, donde una mujer acudía a una pitonisa porque veía a su marido permanentemente de mal humor. Entonces, se veía a la pareja en casa, y él sólo gruñía, le gritaba y al final la solución que le daba la pitonisa era que ella le sirviera muy cariñosa, una copa de Fundador. Y, básicamente, he querido hacer este tema porque a mí, lo del anuncio éste, me ha dado siempre mucho que pensar, y espero que a ustedes también".*

A partir del vídeo les possibilitats de treballar la violència de gènere són múltiples. Els dilemes ens fan reflexionar al voltant de la violència física i la nostra acció davant aquestes circumstàncies. Aquesta activitat dels dilemes es pot complementar amb l'anàlisi del text "Cómo ayudar a una víctima de violencia doméstica" de M.A. Núñez³.

³ Miguel Ángel Núñez. (2010) *Cómo ayudar a una víctima de violencia doméstica*. Justicia y tribunales. <http://suite101.net/article/como-ayudar-a-una-victima-de-violencia-domestica-a8578#axzz2HOhoXvkF>

5.10 Recursos

Títol	Recurs (llibre, vídeo, exposicions, documental, pel·lícula, etc.)	Autor	Any
"La mujer, cosa de hombres"	documental	Isabel Coixet	2009
"Penélope o las trampas del amor"	Llibre	Charo Altable Vicario	1999
"La cenicienta que no quería comer perdices"	Llibre	Nunila López Salamero	2009